

Fattigdom på psykologkontoret

Det er problemer nok til alle

Mimmi Kvisvik

leder i Fellesorganisasjonen (FO) som organiserer sosialarbeiderne i Norge

Hanne Glemmestad

leder for profesjonsrådet for sosionomene

Psykologer og sosionomer vet kanskje litt for lite om hverandres kompetanse og faglige bidrag innenfor psykisk helsevern.

Vårt innlegg om levekårsproblemer og behovet for sosionomer i psykisk helsevern har skapt debatt. Så bra! Ingvild Stjernen Tisløv forklarer hvorfor det er nødvendig for psykologer å trampe i sosionomenes faglige blomsterbed, mens Arne Holte mer kategorisk slår fast at sosionomen ikke er psykologens primære samarbeidspartner når det gjelder gjelds- og økonomirådgivning. Responsen på vårt innlegg kan indikere at det kanskje er vi sosionomer som mer uforvarende har kommet til å trække på noen (faglig) såre tær? Men la oss ikke henfalle til profesjonskamp. For det er riktig som det blir sagt, det er problemer nok til alle.

Les flere innlegg i debatten om fattigdom på psykologkontoret

Må spille på lag

Psykiske helseplager har ofte sammensatte og komplekse årsakssammenhenger. Det kan dreie seg om individuelle egenskaper og sårbarhet ved den enkelte, og det kan dreie seg om utfordrende levekårsbetingelser slik som økonomiske problemer, ustabile og uverdige boforhold, lite sosialt nettverk, lav arbeidslivstilknytning, for å nevne noe. Ofte er det en kombinasjon av ulike problematiske forhold som bidrar til behovet for psykisk helsehjelp, og det kan være vanskelig å vite hva som er «høna eller egget». Så langt ser det ut til at vi er enige. Men hvem er best egnet til å løse problemene for dem det gjelder? Det enkle svaret på det er at ingen profesjonsgrupper – verken psykologer eller sosionomer, eller økonomer for den saks skyld – kan alene løse de sammensatte utfordringene som ofte viser seg i disse sakene. Vi trenger tverrfaglige behandlingsmiljøer som i sum evner å oppdage, forstå og håndtere psykiske helseplager i kombinasjon med sammensatte levekårsproblemer. Her mener vi psykologene og sosionomene kan spille sammen og spille hverandre gode. Til pasientens beste.

..sosionomer med klinisk videreutdanning kan også utføre behandling

Sosionomen er utdannet til å «bistå enkeltpersoner, familier eller grupper med å forebygge, redusere og mestre sosiale og helsemessige problemer» (Kunnskapsdepartementet, 2019). Sosionomen er trent i å avdekke sosiale problemer og levekårsutfordringer, vi vet hvor hjelpen finnes, og vi kan koordinere den tverrfaglige og tverretatlige innsatsen. Til pasientens beste. Dessverre blir det stadig færre sosionomer innenfor psykisk helsevern. Våre medlemmer rapporterer om at de erstattes av sykepleiere eller psykologer når de slutter. Dette bekymrer oss. Og det bør bekymre psykologene også. For pasientens tilfriskning og livskvalitet er avhengig av at både den psykiske og den sosiale helsen blir godt ivaretatt.

Kan utføre behandling

Til slutt et par momenter til oppklaring: Jo, sosionomer med klinisk videreutdanning kan også utføre behandling. Kliniske sosionomer arbeider terapeutisk innenfor både rus og psykisk helsevern, og har gjerne spesialisert seg innenfor familierapi, psykisk helse hos barn og unge eller rusproblematikk (FO, 2020). Og jo, sosionomer kan også jobbe med gjeldsrådgivning spesielt og økonomisk rådgivning generelt (Kahrs, 2015). De gjeldsrådgiverne i NAV som Arne Holte henviser til, kan like gjerne være utdannet sosionomer som økonomer. Men også her er tverrfaglige fagmiljøer et fortrinn. Det finnes for øvrig videreutdanninger innenfor gjelds- og økonomisk rådgivning, slik Holte etterspør. Videreutdanninger som ofte har sitt utspring i fagmiljøene knyttet til sosialt arbeid (se f.eks. OsloMet, 2020). Holte illustrerer dette godt med sin utlegning av det forskningsmessige grunnlaget for å forstå sammenhengen mellom psykiske helseplager og pasientenes gjeldsproblemer. Eller når Stjernen Tisløv henviser til Kjell Underlids forskning om fattigdommens psykologi. Begge deler kunnskap som gjerne inngår i pensumgrunnlaget til sosionomutdanningen, fordi det er nettopp dette sosionomene skal kunne noe om (Kunnskapsdepartementet, 2019).

Det slår oss at både psykologer og sosionomer kanskje vet litt for lite om hverandres kompetanse og faglige bidrag innenfor psykisk helsevern. Vi i FO gleder oss derfor til å videreutvikle samarbeidet med Psykologforeningen og videreføre dialogen om et svært viktig tema: Hvordan få til gode og robuste tverrprofesjonelle fagmiljøer. Til pasientens beste.

Referanser

FO (2020). Slik får du godkjenning som klinisk spesialist. <https://www.fo.no/sok-om-fo-sine-godkjenningsordninger/slik-far-du-godkj...>

Kahrs, T. (2015). Gjeldsrådgivning: sosialfaglige perspektiver på gjeldssaker i Nav. Gyldendal Akademisk.

Kunnskapsdepartementet (2019). Forskrift om nasjonal retningslinje for sosionomutdanningen. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-03-15-409>

OsloMet (2020). Økonomisk rådgivning. Videreutdanning. <https://www.oslomet.no/studier/sam/evu-sam/okonomisk-radgivning>